

**Decydujemy
Razem**

POWIATOWY PROGRAM WSPARCIA SEKTORA POZARZĄDOWEGO W POWIECIE EŁCKIM na lata 2012 - 2015

Ełk 2012

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Powiatowy Program Wsparcia Sektora Pozarządowego powstał w ramach realizacji przez Powiat Ełcki - **Porozumienia o współpracy przy realizacji projektu systemowego „Decydujemy Razem – Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”** realizowanego w ramach Działania 5.3 *Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej*, Priorytetu V *Dobre rządzenie* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego zawartego pomiędzy Powiatem Ełckim a Stowarzyszeniem Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.

Niniejszy dokument tworzony był w sposób partycypacyjny przez Grupę ds. Partycypacji Publicznej „Budowanie mechanizmów partycypacji społecznej w sprawowaniu władzy samorządowej” podczas spotkań Grupy i opracowany przez Agnieszkę Pacewicz - Animatora Partycypacji Społecznej oraz Pawła Wilka – Animatora Społecznego - Doradcę Starostwa ds. Innowacji Społecznych.

Wstęp

Powiatowy Program Wsparcia Sektora Pozarządowego jest dokumentem mającym na celu dokonanie diagnozy trzeciego sektora w powiecie ełckim i opracowanie podstawowych założeń służących jego rozwojowi. Angażowanie się obywateli w działalność społeczną wypływa z przekonania o wartości i wadze przedsięwzięcia, w którym uczestniczą. Wolontariusze i działacze społeczni, pytani o motywy zaangażowania w sprawy społeczne, mówią o przyjemności i korzyściach ze współpracy, poczuciu przynależności do grupy, radości z pomocy niesionej innym.

Członkami Grupy ds. Partycypacji Publicznej są przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu powiatu ełckiego, które odpowiedziały na zaproszenie Starosty Ełckiego i wzięły udział w cyklu 7 spotkań warsztatowych oraz pracownicy Starostwa Powiatowego w Ełku.

Jest to grupa kilkudziesięciu lokalnych liderów organizacji pozarządowych oraz działaczy społecznych zaangażowanych w rozwój życia społecznego naszego powiatu, chcących stworzyć program, który pomoże w aktywizowaniu obywateli i społeczności, budowaniu mechanizmów regulujących i usprawniających działania dla wszystkich organizacji społecznych. Przy tworzeniu programu sięgnięto również do następujących dokumentów strategicznych i opracowanych z myślą o rozwoju sektora pozarządowego:

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ełckiego do roku 2016
- Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Lider w EGO” na lata 2009-2015

- Raport zamknięcia projektu COPy Warmii i Mazur dot. ECOP
- Raport z badania „Organizacje Pozarządowe Powiatu Etckiego” wykonanego w ramach projektu COPy Warmii i Mazur w 2011r.
- Plan Rozwoju Etckiego Centrum Organizacji Pozarządowych na lata 2012-2015
- STANDARD funkcjonowania Etckiego Centrum Organizacji Pozarządowych – 30.04.2012

/Cytat ze Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
na lata 2009-2015 Zał. Uchwały 240/2008 Rady Ministrów/

„...Stereotyp organizacji pozarządowych jako klienta wyciągającego dłoń po publiczne środki, często wspierany argumentami przemawiającymi za ich rzekomo roszczeniowymi postawami, wywodzi się z przeświadczenia, iż trzeci sektor stanowi i powinien stanowić jedynie uzupełnienie zasadniczych funkcji administracji publicznej w realizacji zadań publicznych. Zasada pomocniczości sprowadzana jest często do roli kryterium, za pomocą którego określone są mało stabilne formy relacji (zasad i form współpracy) między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi, z położeniem mocnego akcentu na uznaniowość, ze strony administracji publicznej, formułę poziomego uczestnictwa organizacji pozarządowych w procesach definiowania problemów społecznych, poszukiwania najlepszych sposobów rozwiązywania tych problemów i wreszcie najefektywniejszej realizacji zadań w tym zakresie. Kompleksowość i komplementarność, jako zasady tworzące podstawy dla właściwego podziału ról między partnerami życia publicznego, w zakresie zadań publicznych, w szczególności w kontekście działalności pożytku publicznego, której społeczna użyteczność odnosi się do najistotniejszych kwestii społecznych, powinna stanowić warunek konieczny, istotne kryteria wiążące proces budowy strategii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w spójne, systemowe działania. (...) Szczególna rola samorządu terytorialnego jako podmiotu inspirującego aktywność obywateli, jego pozycja w misji kształtowania ładu społecznego, opartego na więziach społecznych, na wspólnych działaniach, na inwencji oraz inicjatywach społeczności lokalnych powinna stanowić motyw przewodni dla osiągnięcia zbiorowych porozumień w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. (...)

Trzeci sektor, w związku z kompleksowością i komplementarnością, stoi przed podwójnym wyzwaniem. Musi wzmocnić swój potencjał wewnętrzny, sferę realną, organizacyjno-rzeczową, swój profesjonalizm na okoliczność uczestnictwa w kształtowaniu procesów rozwoju, ale powinien też wzmocnić swoją funkcję reprezentacji, w związku z dalszą perspektywą takiego uczestnictwa. Sposób uporządkowania tych kwestii jest wewnętrzną sprawą sektora organizacji pozarządowych, choć praktyka pokazuje, że niełatwą...)”

Diagnoza

Charakterystyka sektora pozarządowego powiatu etckiego z uwzględnieniem otoczenia na potrzeby niniejszego dokumentu została przygotowana w oparciu o dwie diagnozy, z raport badania w ramach COPy W-M z 2011r oraz diagnozy w oparciu o materiały z warsztatów.

1. Diagnoza z raportu badania „Organizacje Pozarządowe Powiatu Etckiego” wykonanego od maja do grudnia 2011 roku w ramach projektu COPy W-M dla ECOP. Wykorzystana technika badawcza to telefoniczny wywiad kwestionariuszowy oraz tzw. etnosondaż. Przebadano 102 organizacje na 145 prób kontaktu (Pełny raport dostępny w ECOP).

Celem badania „Organizacje Pozarządowe Powiatu Etckiego” jest aktualizacja danych o organizacjach pozarządowych, nakreślenie ich charakterystyki oraz poznanie ich problemów i potrzeb. Badaniem objęty został obszar powiatu etckiego czyli organizacje działające na terenie gmin wiejskich Etk, Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz Gminy Miasta Etk.

Według zestawienia GUS w Powiecie Etckim zarejestrowanych jest 14 fundacji, 226 stowarzyszeń, 38 kościołów katolickich i 6 kościołów innego wyznania oraz 6 organizacji tzw. społecznych (nie posiadających formy prawnej) - głównie kół łowieckich. Dodatkowo na terenie powiatu działa 14 lokalnych i regionalnych kół lub oddziałów ogólnopolskich organizacji.

Badane organizacje działają w obszarach: ekonomicznym, sportowym, edukacyjnym, turystyczno-rekreacyjnym, religijnym, kulturalnym, dobroczynnym, młodzieżowym i dziecięcym, wiązanych ze zdrowiem, wsparcia innych organizacji i rozwoju lokalnego.

Organizacje pozarządowe powiatu etckiego mimo, że różnią się wielkością i zakresem działania borykają się z podobnymi problemami (poza nielicznymi wyjątkami). Liczba osób w organizacjach zaangażowanych w działania merytoryczne wskazuje na zarządzanie oparte na bezpośrednich kontaktach (głównie 1 - 5 os). Organizacje z powodów kadrowych nie są w stanie wyjść poza pewien poziom rozwoju dotyczący zakresu i skali podejmowanych działań. Są istotne różnice w zakresie działania organizacji miejskich i wiejskich. Organizacje miejskie funkcjonują w oparciu i na rzecz swoich członków (lub podopiecznych w przypadku organizacji działających przy instytucjach). Organizacje wiejskie podejmują działania na rzecz wspólnoty. Z tego prawdopodobnie względu organizacje wiejskie są bardziej świadome misji społecznej swojej działalności i mniej podporządkowane interesom zarządu i członków.

Problemy związane z zarządzaniem odnoszą się również do braku właściwych planów rozwoju organizacji, który skutkuje głównie działalnością incydentalną i doraźną.

Problemy jakie widzą organizacje dotyczą głównie:

- braku środków na finansowanie swoich działań,
- niewystarczającego zaangażowania członków w działalność merytoryczną stowarzyszenia jako organizatorzy, a nie odbiorcy działań,
- niskiej świadomości członków odnośnie misji i celów działalności społecznej, (rekomendacją w tej kwestii byłoby prowadzenie stałej edukacji obywatelskiej),
- niewystarczającego przepływu informacji pomiędzy: organizacjami a samorządami, instytucjami oraz społeczeństwem (rekomendacją byłoby zadbanie o efektywne sposoby komunikacji),
- utrudnionego dostępu do wsparcia dla organizacji wiejskich – bariera odległości.

Wyniki badania wskazują na bardzo głębokie uzależnienie lokalnych organizacji od samorządu głównie w kwestii finansowej, choć nie tylko. Urzędnicy są ważnym źródłem informacji na temat ram prawnych działalności organizacji. Wytyczne i stanowiska samorządu nie są otwarcie dyskutowane, zastrzeżenia organizacji dotyczą głównie procedur grantowych. Istnieje kilka organizacji, które mają wysoką świadomość dotyczącą działań społecznych. Rekomendowane jest, aby prowadzić działalność edukacji obywatelskiej w tym zakresie.

Podejmowane partnerstwa opierają się głównie na wymogach projektowych i uzupełnieniu braków w zasobach. Rekomendacją byłby większy przepływ informacji na temat działalności poszczególnych organizacji oraz działania zmierzające do sieciowania i integrowania sektora pozarządowego.

Przedstawiciele organizacji widzą potrzebę wspólnej reprezentacji dla sektora, nie są jednak zgodni co do jej formy. Niektórzy widzą taką reprezentację w ECOP, inni przychylają się do pomysłu utworzenia rady, inni uważają, że skuteczniejsze będzie gdy „ich ludzie” będą zasiadać w radach samorządów.

Organizacje widzą pewne ograniczenia działania takiej reprezentacji, wynikające z partykularnych interesów organizacji. Nie mają zaufania do rzetelności i oddania reprezentantów sprawom wszystkich organizacji. Istnieje też zagrożenie niskich kompetencji reprezentantów.

Zakres działania reprezentacji zgłaszany przez badanych:

- doradztwo w trudnych sprawach,
- konsultowanie dokumentów, programów współpracy,
- tłumaczenie/wyjaśnianie dokumentów pozostałym organizacjom,
- organizowanie spotkań integracyjnych oraz tematycznych,
- informowanie o nadchodzących konkursach, grantach,

- łączenie partnerów,
- przedstawianie wspólnego stanowiska wobec samorządu, negocjacje, próby wpływu na decyzje samorządu.

2. Diagnoza w oparciu o materiały z warsztatów.

Na terenie powiatu ełckiego siedzibę ma ok. 300 organizacji pozarządowych (dane z www.bazy.ngo.pl), z czego ok. 70 to organizacje aktywnie korzystające ze wsparcia finansowego Powiatu Ełckiego w ramach konkursów dotacyjnych. Organizacje pozarządowe realizują wiele zadań własnych samorządu zarówno miejskiego jak i powiatowego m.in. prowadzą noclegownie i dom dla bezdomnych, organizują opiekę paliatywną, opiekę nad osobami starszymi, rehabilitację osób niepełnosprawnych, różnorodne formy zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, w tym także zajęcia mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Niestety, mieszkańcy powiatu ełckiego mają niską świadomość czym tak naprawdę zajmują się ełckie organizacje pozarządowe. Dla większości obywateli trzeci sektor to zrzeszenia o charakterze hobbistycznym, które swoje zajęcia powinny finansować ze środków własnych. Stereotyp organizacji pozarządowych jako klienta roszczeniowego, wyciągającego dłoń po publiczne środki wywodzi się przede wszystkim z braku standardów współpracy z samorządem, a także z braku odpowiedniej informacji przekazywanej społeczności lokalnej. W rzeczywistości coraz częściej okazuje się, że organizacje pozarządowe są tymi podmiotami, które powoływane do życia przez samych obywateli najlepiej diagnozują i zaspokajają ich potrzeby - te potrzeby, których samorząd z różnych przyczyn nie jest w stanie zaspokoić. Sektor pozarządowy dostarcza konkretnych usług na rzecz swoich członków, a także na rzecz pozostałych mieszkańców powiatu. Tym samym organizacje stają się dla samorządu coraz bardziej znaczącym partnerem w działaniach mających na celu rozwój społeczno-gospodarczy powiatu ełckiego.

Na obszarze powiatu prowadzą swe działania podmioty związane ze wsparciem organizacji pozarządowych:

- aktywności społecznej
 - Ośrodek Działaj Lokalnie,
 - Ełckie Centrum Organizacji Pozarządowych,
 - Wolontariacki Ośrodek Wsparcia,
 - Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miasta Ełku
- rozwojem zasobów ludzkich - Regionalny Ośrodek EFS,

- rozwojem ekonomii społecznej - Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej

Analiza SWOT sektora pozarządowego powiatu etckiego

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. kreatywność2. eksperci z różnych dziedzin3. praca bezpośrednio z ludźmi, lepsze rozpoznawanie potrzeb4. członkami organizacji są ludzie młodzi, szukający nowych rozwiązań, ale także osoby starsze, dysponujące czasem, posiadające doświadczenie w pracy społecznej5. realizacja konkretnych celów społecznych6. organizacje oferują członkom, współpracownikom możliwość realizacji pasji7. elastyczność w działaniu8. doświadczenie w realizacji projektów9. doświadczenia we współpracy międzynarodowej z innymi organizacjami	<ol style="list-style-type: none">1. słaba wymiana doświadczeń, informacji2. brak porozumienia – lokalnej rady pożytku publicznego lub innej3. słaba integracja środowiska NGO4. mała ilość środków własnych na realizację zadań5. niska umiejętność pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł zewnętrznych6. mała liczba etatowych pracowników7. zły wizerunek społeczny organizacji (brak wzajemnego zaufania, podejrzewanie o niejasne intencje, dorabianie się itd.)8. słabe zaangażowanie ludzi w wolontariat, oczekiwanie na korzyści finansowe9. incydentalność/sezonowość działań, działania nie są ciągłe10. słaba promocja/autopromocja organizacji, brak środków na materiały promocyjne i informacyjne11. słaba współpraca z biznesem12. słabo opłacani pracownicy, wyspecjalizowani pracownicy pracują w kilku miejscach13. przemęczenie/wypalenie/brak czasu działaczy14. organizacji nie stać na opłacenie księgowości/rachunkowości – bariera w pozyskiwaniu środków15. słaba znajomość prawa16. uzależnienie wielu organizacji od samorządu

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. duża liczba instytucji/organizacji grantodawczych	1. słaba świadomość mieszkańców czym są organizacje, stereotypowe postrzeganie organizacji
2. duża ilość środków unijnych przeznaczona dla organizacji pozarządowych	2. zmienność prawa dot. organizacji pozarządowych, niejednolita interpretacja przepisów
3. istnienie instytucji udzielających pomocy przy aplikowaniu o środki unijne (ROEFS)	3. zbytnia dowolność samorządów w relacjach z organizacjami/brak stałości współpracy (zmiana stanowisk wraz ze zmianą władz samorządowych)
4. możliwość uzyskania pomocy (prawnej, księgowej itp.) od zewnętrznych organizacji, instytucji np. OWIES, COP	4. szufladkowanie organizacji, podział na lepsze i gorsze, „swoje” i „obce”
5. współpraca z samorządem wynikająca z ustawy	5. brak stałych zasad współpracy z samorządem
6. wsparcie medialne	6. wadliwa procedura przyznawania grantów z samorządów
7. zmiany w prawodawstwie na korzyść organizacji pozarządowych	7. zbytnie ingerowanie samorządów w działalność organizacji
8. docenianie przez społeczność działalności NGO	8. brak wieloletnich umów na zadania publiczne

Z analizy powyższych diagnoz wyodrębnić można cztery podstawowe obszary problemów sektora pozarządowego w powiecie etckim:

1) **Problemy organizacyjne (wewnętrzne)** – niewystarczająca wiedza i umiejętności członków organizacji niezbędne do skutecznego zarządzania działaniami i organizacją pozarządową, szczególnie w:

- angażowaniu członków i delegacji zadań,
- pozyskiwaniu wolontariuszy,
- pozyskiwaniu zasobów i możliwości poza własną organizacją,
- pozyskiwaniu partnerów, wsparcia instytucji i biznesu, darczyńców,
- pozyskiwaniu środków finansowych na realizację zadań,

Ponadto znaczące są takie czynniki jak:

- słabe zaangażowanie ludzi w wolontariat,
- mała liczba pracowników etatowych w organizacjach,
- brak czasu/zmęczenie/wypalenie członków.

- 2) **Współpraca pomiędzy organizacjami** – środowisko organizacji pozarządowych w powiecie etckim jest zintegrowane w niskim stopniu, brakuje wspólnych przedsięwzięć, panuje konkurencyjność i brak wzajemnego zaufania, niechęć liderów organizacji do wspólnych przedsięwzięć. Brakuje możliwości (płaszczyzny lub podmiotu) do wspólnego wypracowania rozwiązań i wprowadzenia ich do realizacji (w tym poprowadzenia przez procedury legislacyjne).

- 3) **Współpraca z pozostałymi sektorami** – brakuje standardów współpracy organizacji z samorządem, nie istnieją standardy realizacji zadań własnych samorządu zleczanych organizacjom pozarządowym, nie ma podmiotu reprezentującego wspólne dla wszystkich interesy trzeciego sektora wobec władz samorządowych, dowolność samorządu w interpretacji przepisów prawa, narzucanie gotowych rozwiązań przez samorząd, brak wiary w możliwość zmiany i niechęć w uczestniczeniu w wypracowaniu rozwiązań.

- 4) **Wizerunek trzeciego sektora** – brak znajomości działalności organizacji wśród społeczności lokalnej, stereotypowe postrzeganie organizacji przez mieszkańców, brak wiedzy i umiejętności organizacji na temat skutecznego budowania wizerunku i promocji swoich działań, brak nawyku działań promocyjnych.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

WZMOCNIENIE SEKTORA POZARZĄDOWEGO W POWIECIE EŁCKIM

Cele szczegółowe:

1. Reprezentacja sektora pozarządowego

- 1.1 Utworzenie płaszczyzny do cyklicznych otwartych spotkań i wypracowywania rozwiązań w postaci Forum Organizacji Pozarządowych (OP) – z powołaniem grup roboczych do opracowania propozycji do przedłożenia na Forum OP i konsultacji przeprowadzonych przez Sekretariat Forum ze wsparciem starostwa powiatowego;
- 1.2 Wypracowanie modelu podmiotu reprezentującego wspólne dla wszystkich interesy trzeciego sektora i stworzenie zinstytucjonalizowanej formy reprezentacji organizacji pozarządowych wobec samorządu (Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ełckiego - OPPE, Rada Działalności Pożytku Publicznego).

2. Wzmocnienie merytoryczne i organizacyjne trzeciego sektora – poprzez stałe projekty/programy, podmioty świadczące usługi na rzecz organizacji pozarządowych:

2.1 Ełckie Centrum Organizacji Pozarządowych

Wypracowanie standardu działania Centrum Organizacji Pozarządowych¹.

Określenie sposobu finansowania umożliwiającego trwałe funkcjonowanie (poziomu dostosowanego do podstawowych całorocznych potrzeb, wieloletnie umowy, porozumienie z Gminami o wspólnym finansowaniu).

Monitoring świadczonych usług.

2.2 Program Działaj Lokalnie w powiecie ełckim – lokalny konkurs grantowy

Wprowadzenie zapisu o finansowaniu programu z umową wieloletnią.

Zawarcie porozumienia z Gminami o wspólnym finansowaniu programu.

2.3 Wsparcie organizacji wiejskich

Wsparcie to musi uwzględniać specyfikę, potrzeby i możliwości (bariery komunikacyjne i kadrowe).

Utworzenia stanowiska animatora społecznego stale współpracującego ze społecznościami wiejskimi.

¹ w załączniku nr 1 do Programu.

3. Wizerunek trzeciego sektora, promocja działań, informacja i komunikacja

3.1 Pomoc w budowaniu wizerunku sektora i poszczególnych organizacji

3.2 Pomoc w możliwościach i działaniach promocyjnych organizacji;

- standardy działań promocyjnych i monitoring działań promocyjnych w ramach grantów powiatowych
- stworzenie bazy wyspecjalizowanych usług (rodzaje usług i materiałów promocyjnych, ceny, adresy, współpraca, wolontariat)
- specjalistyczne doradztwo
- warsztaty i szkolenia

3.3 Organizowanie powiatowego konkursu na materiały promujące działania organizacji pozarządowych

3.4 Rozwój mediów samorządowych i obywatelskich – portale internetowe, gazeta powiatowa

3.5 Wypracowanie sposobów komunikacji z Radą, Radnymi i pracownikami samorządowymi

4. Powołanie w Starostwie Powiatowym komórki koordynującej współpracę z sektorem pozarządowym:

- wprowadzającej w życie niniejszy program;
- umożliwiającej uzyskiwanie wyczerpującej informacji w jednym miejscu o sektorze i dla sektora pozarządowego;
- posiadającej aktualne dane o dostępie do informacji i pomocy;
- której jednym z celów będzie kompleksowa współpraca z sektorem pozarządowym nad nowymi rozwiązaniami w tym wypracowanie zinstytucjonalizowanej formy reprezentacji organizacji pozarządowych powiatu etckiego.

5. Współpraca pomiędzy organizacjami

5.1 Tworzenie sieci, wspólnych przedsięwzięć i programów;

5.2 Organizacja wydarzeń integrujących sektor;

5.3 We współpracy z organizacjami wypracowanie standardu współpracy na potrzeby oceny wniosków o dofinansowanie składanych do konkursów powiatowych

(promowanie realnych działań partnerskich przy ocenie na ocenie wniosków o granty).

Koszty związane z realizacją niniejszego Programu w roku 2012:

- 1) Na funkcjonowanie Centrum Organizacji Pozarządowych w Powiecie Etckim w 2012 r. samorząd powiatowy przekazał kwotę 12 000,00 zł jako finansowanie zadania zleconego do realizacji organizacji pozarządowej w ramach Grantów Powiatu Etckiego 2012. Nie zapewnia to właściwego poziomu funkcjonowania ECOP i wymaga współfinansowania przez samorządy miasta i gmin w następnych latach. Jak również poszukiwania finansowania w środkach zewnętrznych i dużym udziale wolontariatu.
- 2) Spotkania warsztatowe z przedstawicielami organizacji pozarządowych i samorządu powiatowego będą organizowane przy zaangażowaniu posiadanych zasobów własnych samorządu (sala konferencyjna, flipchart, sprzęt multimedialny) oraz środków finansowych przewidzianych na realizację projektu „Decydujemy Razem” na rok 2012 (udział w spotkaniach ekspertów zewnętrznych, catering, materiały na spotkania).
- 3) Spotkania Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Etckiego będą organizowane z wykorzystaniem zasobów własnych samorządu i ECOP.
- 4) Koncepcja wydarzeń integrujących i promujących organizacje pozarządowe w powiecie etckim zostaną wypracowane na spotkaniach Forum OP – finansowane z grantów powiatu etckiego lub pozyskanych środków zewnętrznych.
- 5) Wsparcie obszarów wiejskich – kontynuacja dotychczasowych programów wsparcia („Miejsca spotkań w każdej gminie”, „Działaj Lokalnie”) na dotychczasowych zasadach zapisanych w programie współpracy z wyodrębnieniem finansowania wsparcia programu „Działaj Lokalnie”.
- 6) Stałe wsparcie animacyjne – stworzenie stanowiska animatora obszarów wiejskich w ramach powołanej w powiecie komórki koordynującej współpracę z sektorem pozarządowym.